

PARNASSIA

2001:1

PARNASSIA

Medlemsblad för Föreningen Smålands Flora Årgång 14 2001 nr 1

ISSN 1404-3785

Adress: c/o Allan Karlsson; Liljeholmsvägen 6; 575 39 Eksjö

Bankgiro 857 – 6506; postgiro 66 29 27 – 3

Prenumerationsavgift för år 2001 är 50 kr

Styrelseledamöter i Föreningen Smålands Flora 2000–2001

Ordförande	Allan Karlsson; Liljeholmsvägen 6; 575 39 Eksjö tel. 0381 – 104 16; e-post: <i>allan.karlsson@mbx302.swipnet.se</i>
Vice ordförande	Margareta Edqvist; Syrengatan 19; 571 39 Nässjö tel. 0380 – 106 29; e-post: <i>margareta.edqvist@swipnet.se</i>
Sekreterare	John Christoffersson; Villa Vibo, Långemåla; 570 76 Ruda tel. 0499 – 300 06
Kassör	Ingvar Christoffersson; Götradsgatan 8; 341 39 Ljungby tel. 0372 – 143 83
Övriga ledamöter	Gunvald Bruce; Skogsråstigen 20; 593 52 Västervik tel. 0490 – 152 26; e-post: <i>g.bruce@swipnet.se</i> Thomas Karlsson; Sektionen för fanerogambotani, Naturhistoriska Riksmuseet, Box 5007; 104 05 Stockholm tel. 08 – 666 51 79; e-post: <i>thomas.karlsson@nrm.se</i> Tommy Nilsson; Villagatan 8; 570 80 Virserum tel. 0495 – 301 31 Barbro Otterstedt; Högabergsgatan 12; 331 41 Värnamo tel. 0370 – 104 36 Åke Rühling; Bangatan 8; 222 21 Lund tel. 046 – 13 92 62, arb. 046 – 222 97 81; e-post: <i>ake.ruhling@planteco.lu.se</i> Göran Wendt; Högstorpssvägen 142 B; 352 42 Växjö tel. 0470 – 227 33; e-post: <i>gowe@telia.com</i> Åke Widgren; Ronnebygatan 10; 371 32 Karlskrona tel. 0455 – 31 17 41; e-post: <i>akwi@k.lst.se</i>
Redaktör	Jan-Erik Hederås; Tyringegatan 21; 252 76 Helsingborg tel. 042 – 14 03 91; e-post: <i>je.hederas@telia.com</i>

Omslagsbilden visar slätter i en äng med slätterblomma (teckning av John Käll)

Granspirans utbredning i Ljungby kommun 1998–2000

AGNE JOHANSSON OCH KRISTER WAHLSTRÖM

Inledning

Uppslaget till denna inventering kom genom att granspiran förekommer i ArtDatabankens hotlista. Här finner vi den i kategorin Missgynnad vilket innebär att den inte är hotad men väl minskande. Granspiran är en av de arter som har en västlig utbredning. Floran är inte speciellt artrik i denna del av Småland, vilket dock inte innebär att området är ointressant. Här finns många intressanta växter att följa upp och att leta upp nya lokaler på.

En trevlig översikt av arten finns i boken "Rödlistade kärlväxter i Sverige – Artfakta", utgiven av ArtDatabanken 1999.

Delresultat

I Parnassia 1998:2 sid 20 presenterade vi första årets resultat. Vi har dock fortsatt att kontrollera både äldre och nya lokaler med tanke på att arten kanske inte blommar varje år.

Äldre fyndlokaler

En mycket stor nytta har vi haft av uppgifter från projektet Smålands Flora. Det är främst Ingvar Christofferssons fynd men även Bertil Möllerström har delgivit oss sina fynd. Vidare har uppgifter i Länsstyrelsens "Ängs- och hagmarksinventering" varit till god hjälp. Åke Widgren, Karlskrona, Lennart Bruhn, Lidhult och Kerstin Dahlström, Byholma har kommit med fina tips. Som alltid har det varit vissa problem att återfinna fyndlokalerna. Det är viktigt att alltid vara noggrann med att anteckna koordinater enligt Rikets Nät eller RUBIN för att framtida inventerare skall kunna hitta tillbaks. Ta aldrig för givet att det är självklart att hitta tillbaks till en floralokal. För hotlistade arter bör ArtDatabankens Calypso-blankett fyllas i.

Resultat

Sammanlagt har vi besökt 22 lokaler under dessa år. 1999 blev ett mellanår då inte så många lokaler besöktes. 12 lokaler kom till vår kännedom genom Smålands Flora, 5 genom Länsstyrelsens ängs- och hagmarksinventering och 5 genom personliga kontakter.

		1998	1999	2000
Agunnaryds socken	Vedåsa	0	0	0
	Lammakulla	143	-	348 (618)
	Sjöbo	0	-	0
	Målsensås	0	-	0
Annerstads socken	Sundranäs	34	-	42 (86)
	Bökhult	0	0	0
	Hallarp	0	-	0
Berga socken	Hörda norra delen	0	-	0
	Hörda Lillegård	0	-	0
Bolmsö socken	Bolmstad	0	-	-
Dörrarps socken	Dörrarp	57	-	(376)
Hamneda socken	Ryd	44	-	54 (138)
	Exen	0	-	-
Lidhults socken	Hunnsberg	0	-	0
	Örsjön	215	-	237 (585)
	Sällebråten	0	0	0
	Bassarås	0	0	0
Nöttja socken	Killäng	0	0	0
Odensjö socken	Odensjö	241	-	(718)
Vittaryds socken	Feringe	0	0	0
Vrå socken	Bjerseryd	4	-	64 (205)
	Pyttön	-	-	(7)

Antal inom parentes anger antalet blomstänglar. Ibland växer de så tätt att det är omöjligt att veta vad som är plantor.

Översikt av lokalerna:

Vedåsa, Agunnaryds sn: En lokal vi fått av Ingvar Christoffersson. Det exakta läget av växtplatsen vet vi inte. Området betas fortfarande och det område vi letat efter växten är de blöta markerna mellan Lillesjö och Insjön. Fortfarande mycket intressanta marker. Mycket tramskador finns. Rikets Nät 62871–13991.

Lammakulla, Agunnaryds sn: Här växer arten på Peter Rolfssons slåtteräng. RN 62925–14023. Calypso finns.

Sjöbo, Agunnaryds sn: En lokal vi fått av Ingvar Christoffersson. Sjöbo ligger vid Målasjön som sänktes på 1880-talet. När Sjöbo brukades fanns säkerligen fina betade strandängar nere vid Målasjön som hyste granspira. Nu är allt igenvuxet. En traktortväg löper längs strandkanten söder ut med några få lämpliga ställen. RN 62935–14041.

Målsensås, Agunnaryds sn: Enligt Ingvar Christoffersson fanns granspiran på ängarna söder om Målsensås gård, inte långt från den gamla kvarnen. Området betas än idag men igenväxningen har nog ändå spolierat den gamla växtplatsen. Den öppna marken är beväxt med *maskros* och *hundkäx*. RN 62936–14053.

Sundranäs, Annerstads sn: Här växer granspiran nära sjön Bolmens strand nedanför det gamla kaptensbostället Sundranäs. Området betas och är även påverkat av en viss översilning. RN 62984–13681. Calypso finns.

Bökhult, Annerstads sn: Här blommar granspiran oregelbundet fastän växtplatsen är en årligt skött slätteräng. Sist den hittades var 1995. Ängen sköts av familjen Johansson. RN 62915–13707.

Hallarp, Annerstads sn: Här hittade Bertil Möllerström och Åke Widgren arten vid sin inventering för Smålands Flora. Delar av området betas än idag, men den troliga fyndplatsen är igenväxt med buskar. RN 62936–13670.

Hörda norra delen, Berga sn: Funnen 1985 då flera plantor blommade på en traktorväg. Idag är området dikat och traktorvägen har vuxit igen. RN 63173–14012.

Hörda Lillegård, Berga sn: Området är med i Ängs- och hagmarksinventeringen. Vi hittar dock ingen planta. Bete sker fortfarande men i de låga (lämpliga) delarna går ett djupt dike. Även en viss igenväxning märks här. *Gökblomster* finns. RN 63135–13977.

Bolmstad, Bolmsö sn: Ett område i Ängs- och hagmarksinventeringen. Idag helt igenvuxet med 2–4 m höga träd. RN 63158–13741.

Dörarp, Dörarps sn: Ett värdefullt område som ännu betas. Funnet av Ingvar Christoffersson i samband med inventeringen av Smålands Flora. 1998 var vissa stänglar avbetade. RN 63194–13909. Calypso finns.

Ryd, Hamneda sn: Peter Rolfsson hittade denna lokal 1997. Bete pågår fortfarande. Fin lokal med *Jungfru Marie nycklar* och *ängsstarr*. Granspiran växer på trampad mark. RN 62845–13776. Calypso finns.

Exen, Hamneda sn: Vid Öje badplats på sjöns östra strand. Bertil Möllerström tipsade om denna lokal. Vi har dock inte funnit någon granspira här. Fina betade ängar finns söder om denna lokal. RN 62847–13749.

Hunnsberg, Lidhults sn: En lokal funnen av Thomas Karlsson. Vi har inte återfunnit någon planta. Ej betat område. Spiran växte på en fuktig stig (störd miljö!!). I närområdet växer en märklig blandning av växter: *Jungfru Marie nycklar*, *dvärgbjörk* och *skvattram*. RN 62977–13516.

Örsjön, Lidhults sn: Här växer granspiran sedan länge vid Örsjöns nordöstra strand. Inget bete men plantorna återfinns vid hjulspår och delvis även vid strandkanten där troligen isrörelserna skadar marken. RN 62988–13546. 3 olika Calypso finns.

Sällebråten, Lidhults sn: Ej återfunnen men fortfarande bete. Värdefullt område med *Jungfru Marie nycklar*. RN 63014–13494.

Bassarås, Lidhults sn: Ej återfunnen men fortfarande betat. En ny damm är grävd i området. Värdefullt område med *kattfot* och *Jungfru Marie nycklar*. RN 62998–13485.

Killäng, Nöttja sn: 1 planta blommade 1992. Ej återfunnen 1997. Ett källområde som ej betas. Värdefull flora med arter som *tätört*, *tagelsäv*, *nålstarr*, *ängsstarr*, *darrgräs* och *Jungfru Marie nycklar*. RN 62903–13774.

Odensjö, Odensjö sn: Betat område med i övrigt svag flora. Dock bland de finaste lokalerna i kommunen för granspira. RN 63064–13656. Calypso finns.

Feringe, Vittaryds sn: Märkligt nog inte återfunnen. Området är med i Ängs- och hagmarksinventeringen och betas fortfarande. Värdefullt område. RN 63159–13853.

Bjerseryd, Vrå sn: Betas fortfarande. Området är med i Ängs- och hagmarksinventeringen. Fint område. RN 62921–13571. Calypso finns.

Pyttön, Torpa sn: Lokalen funnen av Agne Johansson 1995. Här växer arten på en traktorväg men återkommer inte varje år. Ej betat. Spiran växer i hjulspår. RN 62812–13548. Calypso finns.

Lokaler vi inte besökt:

Kerstin Dahlström har berättat att granspiran tidigare vuxit på två platser vid Byholma. Den ena ligger vid sjön Bolmen 1850 m ONO Byholma station (järnvägen lades ner 1968). Det är nog mer än 20 år sedan den sågs här. Här finns även en badplats. Den förre ägaren hade sina kor här nere då och då. Rikets Nät 62986–13651.

Den andra lokalen där arten visade sig var i landsvägsdiket till nya Lidhultsvägen några år efter byggandet. Då växte den strax norr om Björkhamra. Den har inte setts till de senaste 10–15 åren. RN 62994–13629.

granspira

Efter C.A.M. Lindman, Nordens Flora

Framtiden för granspiran

Vi tror att granspiran går en mörk framtid till mötes. Även ArtDatabanken skriver att granspiran minskar, de senaste decennierna med minst 10 % och så kommer troligen att ske även framöver. Detta är väl också en av anledningarna till att den hamnat på rödlistan.

Vad beror då försvinnandet på? Vi ser bara en orsak och det är igenväxningen. Korna går för alltid hem och markerna växer igen. Tidigare var även dikningen omfattande och torde ha förstört många växtplatser. Dikningen påskyndar också igenväxningen.

Säkerligen var granspiran en vanlig växt för 100 år sedan då merparten av marken betades. Det är de sista resterna vi ser idag.

Granspiran vill förutom ljus även ha en viss störning för att frodas. Kreaturs-tramp är den normala störningen. Slående är dock flera fynd: vid Hörda norra, Örsjön och Pyttön växer arten på traktorvägar och vid Örsjön växer den i strandkanten där isen säkert utgör en störande faktor (i så fall den enda "naturliga" växtplatsen). Vid Hunnsberg hittas arten vid en stig (åter tramp). Enligt ArtDatabankens faktablad är arten även mycket gynnad av eld.

Arbetet med Smålands Flora började 1978. Ängs- och hagmarksinventeringen pågick 1987 t.o.m. 1991. Det är alltså lokaler funna under dessa drygt 20 år som vi undersökt.

Granspiran finns kvar på 8 lokaler (36%) och har alltså försvunnit från 14 (64%). En förödande utveckling. Idag är granspiran helt beroende av att bete bibehålls på de få lokaler som finns idag.

Växter som är beroende av störningar brukar finnas i markens fröbank. Om detta stämmer på granspiran vet vi inte. Viktigt är också i så fall hur länge fröna överlever i marken. Tanken är i alla fall att det kan finnas möjligheter att väcka upp växten igen åtminstone på de lokaler där de funnits de senaste 20 åren.

Agne Johansson; Mässeboda; 340 12 Annerstad; tel. 035-810 35

Krister Wahlström; Backgatan 16; 341 39 Ljunghy; tel. 0372-142 76

E-post: krister.wahlstrom@telia.com

Medlemsavgiften i Smålands Flora för 2001

Med detta nummer följer ett inbetalningskort för medlemsavgiften 2001, som är 50 kr och som inkluderar årets två nummer av föreningens tidskrift Parnassia. Om Du önskar delta i årsmötet kan inbetalningskortet användas för såväl medlemsavgiften som årsmötesavgiften. I så fall måste alla ingående belopp specificeras.

Glöm inte att skriva namn och postgironummer på inbetalningskortet!

Styrelsen

Floran i södra Sunnerbo

BERTIL MÖLLERSTRÖM

Det sydvästligaste hörnet av Småland tillhör rikets botaniskt mera fattiga trakter. De närbelägna delarna av Halland och Skåne liksom det Småland som finns åt öster och norr hyser fler arter och fler rariteter än vårt hörn av landskapet.

Likväl har det varit en intressant och spännande uppgift, som bjudit på många överraskningar, att inventera i Markaryds kommun samt angränsande delar av Ljungby och Älmhults kommuner.

Det första riktigt märkliga fyndet gjordes i inventeringens allra tidigaste skede av Alf Oredsson på den nedlagda soptippen vid Draka myr. Jag, Alf och ytterligare ett par lundabotanister undersökte några biotoper inom mitt inventeringsområde och *kantdunörten* *Epilobium tetragonum* blev det verkligt oväntade fyndet från denna exkursion.

Soptippar och annan ruderatmark är förstås inte typiska biotoper för södra Sunnerbo utan fastmer sjöar, sjöstränder och myrar. En artfattig barrskog svarar också för en stor del av arealen, medan mera utbredda lövskogspartier är ovanliga.

Ormbunksväxter

Med en sådan biotopsammansättning är det föga förvånande att min fältfloras allra första sidor avbildar flera av de arter som är karakteristiska eller glädjande rara fynd i vårt hörn av världen. *Revlummer* *Lycopodium annotinum* och *mattlummer* *L. clavatum* finner man "överallt" och min uppfattning är att båda arterna ökat sin numerär. *Plattlummer* *Diphasiastrum complanatum* och *lopplummer* *Huperzia selago* är betydligt mera sällsynta medan *strandlummer* *Lycopodiella inundata* går att finna här och var vid gölar eller på sumpiga sjöstränder.

Det är inte min avsikt att redovisa hela floran art för art, men bland ormbunksväxterna vill jag nämna *låsbräken* *Botrychium lunaria* säkert mera sällsynt här än på de flesta håll i Småland, *klotgräs* *Pilularia globulifera* samt *kambräken* *Blechnum spicant*.

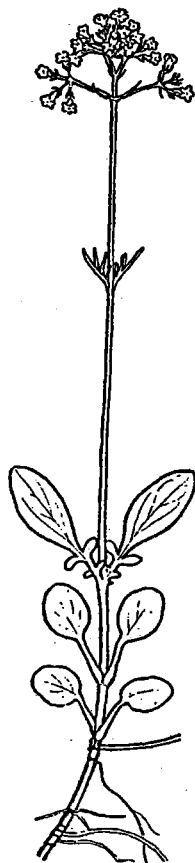
Våtmarker

Kambräken tillhör den västliga floran dit två andra arter, *myrlilja* *Narthecium ossifragum* och *klockljung* *Erica tetralix* som utgör ett betydande och typiskt inslag på våra myrar, också räknas. Mycket ovanligare, ännu vackrare men lika typisk för våra trakter är *klockgentianan* *Gentiana pneumonanthe*, som finns vid sjöstränder och bäckkanter här och var. Den vanligaste och mest utbredda representanten för det västliga eller sydvästliga/sydliga floraelementet är *stenmåran* *Galium saxatile* och bland de ovanligare arterna, som man inte så lätt

finner längre åt öster eller norr, hittar man *småvänderot* *Valeriana dioica*, slynarv *Sagina subulata* och dvärglin *Radiola linoides*. Gyttrad igelknopp *Sparganium glomeratum* kan, åtminstone för Smålands vidkommande, också räknas hit.

Bland sådana som är typiska eller sällsynta representanter för sjöarnas och sjösträndernas flora är flytsäv *Eleogiton fluitans* den märkligaste. Den finns i mycket rika bestånd i Tuvesjön samt några angränsande sjöar. Flytsäven var det första riktigt märkliga fynd jag själv stod för. I resten av Sverige saknas den så gott som helt. Har man ögonen med sig när man är vid flytsäv-sjöarna kan man en liten bit upp på stranden upptäcka den lilla *sjötäteln* *Deschampsia setacea*. Denna har en vidare utbredning än flytsäven inom mitt inventeringsområde, men dess utbredning i Sverige är ungefär lika begränsad. *Vildris* *Leersia oryzoides* fann Tord Holm i Tännerydsdammen, där också en rik flora av små bottenväxande arter finns och själv hittade jag rödlänke *Peplis portula* i norra delen av vårt område. Rödlänken växte dock inte på en sjöstrand utan i en översvämmad beteshage.

Att de karnivora växterna är rikt representerade här är klart ingen överraskning. Här är näringsfattig berggrund och massor av gölar, fattigkärr, mossehöljor och andra lämpliga biotoper. *Tätörten* *Pinguicula vulgaris*, som kräver rikare miljö, är sällsynt, men finns på ett par ställen. Desto vanligare är sileshåren som representeras av alla tre arterna *rundsileshår* *Drosera rotundifolia*, *småsileshår* *D. intermedia* samt, mindre vanlig, *storsileshår* *D. anglica*. På Brunnsö mosse är också hybriden *D. anglica* $\times$ *rotundifolia* funnen. Så gott som samtliga bläddror *Utricularia*-arter, flera av dem mycket vanliga, finns här också.

småvänderot

Andra biotoper

Skogar och lundar är, som framgått, av det fattigare slaget, men små öar med rikare berggrund eller på annat sätt gynnsamma förhållanden kan bjuda på överraskningar. *Skogsfibblor* *Hieracium* subsect. *Silvaticiformia* ”skall inte finnas här”. Det blev därför en mycket glad överraskning när jag fann ett rikt och utbrett bestånd i en starkt kuperad lövskogsdunge med rasbranter och blockterräng. Att även blåsippa *Hepatica nobilis* och getrams *Polygonatum odoratum*,

som båda är extremt sällsynta häromkring, växte längre upp i branten, kom därför inte som någon överraskning.

Södra Sunnerbo är inte något jordbrukslandskap och de arter som är typiska för denna biotop är följaktligen inte så många och rikligt förekommande. *Akerfibbla* *Hypochoeris glabra* som Tord Holm fann allra längst i söder är dock värd att nämna. *Fliknäva* *Geranium dissectum* har jag själv funnit på flera ställen i odlingslandskapet. Första fyndet kändes ganska sensationellt, men som det är en växt på frammarsch blev de följande fynden knappast oväntade.

Nära Skånegränsen gjorde Tord också landskapets första fynd av *sandklint* *Centaurea rhenana* på E-fyrans vägren. Liknande växtplatser har *sandlupin* *Lupinus nootkatensis*, som växer både längs landsvägar och grusiga skogsvägar. Den är funnen av flera inventerare och har nästan blivit lite av en karaktärsart för södra Sunnerbo. Då är vi tillbaka till den biototyp som jag lät inleda min artikel – marker av ruderatkaraktär. På sådana har även jag gjort ett remarkabelt fynd, som förstås alls inte är typiskt för vårt område, *oxtungsfibbla* *Picris echinoides*.

Den här artikeln har skrivits med anledning av årsmötet i Föreningen Smålands Flora i Majenfors fredagen den 20 juli. För vidare information om årsmötet och exkursionerna på lördagen, se bifogad anmälningsblankett. För den som vill ha ytterligare inblickar i växtligheten i södra Sunnerbo rekommenderar jag att läsa Conny Gustafssons artikel "Från ett sydvästligt hörn" i Parnassia 2000:2.

sandklint
till höger holkfjäll

Bertil Möllerström; Kyrkvägen 19; 287 72 Traryd; tel. 0433-623 37

Äldre nummer av Parnassia säljes

Äldre nummer av Parnassia (år 1992–2000) säljes för 15:-/styck. Hela sviten (18 nummer) kostar 200:-. Av några nummer finns bara ett fåtal exemplar kvar. Om så behövs kommer de att nykopieras och kan då få ett något avvikande utförande.

Från år 1988–1991 (8 nummer) finns få nummer kvar och de säljes endast i hel svit för 100:-.

Kostnader för porto och emballage tillkommer.

Beställ hos Allan Karlsson, tel. 0381 – 104 16,
E-post: Allan.Karlsson@mbox302.swipnet.se

Soptippsfloran i västra och södra Småland – inventeringar 2000

BENGT NILSSON, NADJA NIORDSON OCH ÅKE WIDGREN

Även under 2000 besöktes och inventerades några soptippar i Småland. Tidigare inventeringar har redovisats i Parnassia 1998:1, 1999:1 och 2000:1. Merparten av de nu aktuella fynden gjordes vid en föreningsexkursion med Smålands Flora till Ljungby och Värnamo i västra Småland. Vid Värnamo inventerades även två tippar för jord och trädgårdsavfall. I slutet av säsongen återbesöktes den tidigare mycket artrika soptippen vid Tingsryd. Denna uppvisade liksom föregående år en säregen flora av tillfälligt förvildade kulturväxter, något som torde ha ett samband med att Bröderna Nelsons Frö AB finns inom kommunen.

I artikeln beskrivs också två fynd gjorda 1997 och 1999, och som först nu blivit artbestämda.

Av de växter som redovisas är 4 sannolikt nya för Sverige (varav 3 nya för Norden) och därutöver 6 nya för Småland.

De flesta av uppgifterna om tidigare fynd i Småland är hämtade ur Smålands Floras databaser över växter som påträffats under landskapsflorainventeringen 1980–95, fynd gjorda efter 1995, herbarieuppgifter samt litteraturuppgifter. Kompletterande uppgifter, värdefulla synpunkter på manuskriptet samt artbestämningshjälp har erhållits från Thomas Karlsson, Naturhistoriska Riksmuseet. De redovisade växterna är, om ej annat anges, artbestämda av författarna.

Sammanställning av inventeringsbesöken

Ljungby soptipp 16/9 (Sm Flora – föreningsexkursion, BN, EL, KW, ME, NN, ÅW m fl)

Värnamo soptipp 16/9 (Sm Flora – föreningsexkursion, BN, EL, ME, NN, ÅW)

Värnamo jordtipp 16/9 (Sm Flora – föreningsexkursion, BN, EL, ME, NN, ÅW)

Värnamo trädgårdstipp 16/9 (Sm Flora – föreningsexkursion, BN, EL, ME, NN, ÅW)

Tingsryds soptipp, 6/10 (BN, NN)

Tingsryds soptipp, 13/10 (ÅS)

Lägeskoordinater (enl RUBIN) för de besökta tipparna

Ljungby soptipp, Bredemad, *Ljungby s:n*, 5D1h 0704

Värnamo soptipp, Stomsjö, *Värnamo s:n*, 5D8h 0139

Värnamo jordtipp, Stomsjö, *Värnamo s:n*, 5D8h 0648

Värnamo trädgårdstipp, Stomsjö, *Värnamo s:n*, 5D8i 0704

Tingsryds soptipp, Elsemåla (Intaget), *Tingsås s:n*, 4F2a 3814

Förkortningar och signaturer

S=Stockholm (Naturhistoriska Riksmuseet)

BN=Bengt Nilsson, EL=Erik Ljungstrand, KW=Krister Wahlström, ME=Margareta Edqvist, NN=Nadja Niordson, TK=Thomas Karlsson, ÅS=Åke Svensson, ÅW=Åke Widgren

Särskilt intressanta fynd

Populus trichocarpa, jättepoppel

Några mindre ex, troligen stubbskott, hittades på Ljungby soptipp (det TK, belägg i S). Jättepoppel är en nordamerikansk art som är ganska vanlig i odling. Under landskapsflora-inventeringen påträffades arten i 10 inventeringsrutor.

Chenopodium opulifolium, olvonmålla

Ett ganska stort ex hittades på Ljungby soptipp (det EL, belägg i S). Olvonmålla är sällsynt som adventivväxt i Sverige och antalet aktuella fynd i landet är ytterst få. I Småland är den tidigare funnen i Kalmar hamn 1921, ca 1925 och 1952.

Chenopodium urbicum, bymålla

Ett ex av bymålla växte på Tingsryds soptipp för andra året i rad, endast några meter från den tidigare växtplatsen. Årets exemplar, som var mycket kraftigt, kommer sannolikt från ett av fjolårsplantans frön.

Chenopodium strictum ssp. *strictum*, olivmålla

Ett flertal ex av en avvikande *Chenopodium*-art hittades 1997 på Tingsryds soptipp. De exemplar som insamlades (belägg i S) har nu artbestämts av Pertti Uotila till olivmålla, en mycket sällsynt adventivväxt som främst förekommer på avfallsplatser. Den är ny för Småland.

Amaranthus hybridus ssp. *hypochondriacus*, toppamarant

Ett stort ex hittades på Ljungby soptipp (det TK, belägg i S). Det som tidigare fördes till arten *blodamarant* *A. cruentus* uppfattas nu som två olika underarter av *grönamarant* *A. hybridus*, nämligen *blodamarant* *A. hybridus* ssp. *cruentus* och toppamarant *A. hybridus* ssp. *hypochondriacus*. Toppamarant har under senare år blivit populär som prydnadsväxt vilket också resulterat i ett flertal fynd på bl a soptippar runt om i landet. Från Småland finns det fyra tidigare fynd, det första från 1991. Växten saluförs även under namnet "*tofsamarant*". Dess ursprungsområde är södra Nordamerika.

Phytolacca acinosa, kermesbär

Ett stort ex hittades på Ljungby soptipp (belägg i S). Arten härstammar från Ostasien och odlas i Sverige främst som prydnadsväxt. Under landskapsflorainventeringen påträffades den i 6 inventeringsrutor. Under 1999 och 2000 hittades 2 respektive 1 ex på Kalmar soptipp, Moskogen (Ekman och Ekman, 2000).

Anemone hupehensis/tomentosa, höstanemon/silvrig höstanemon

Några ex av misstänkt *höstanemon* hittades på Ljungby soptipp men något belägg togs inte. Höstanemonen har införts som prydnadsväxt till Europa från den kinesiska provensen Hupeh, därav artnamnet *hupehensis*. Dock odlas även en närstående art, *silvrig höstanemon* *A. tomentosa*, samt hybriden mellan dem. Utan belägg är det därför omöjligt att avgöra arttillhörigheten. Höstanemon har uppgivits från 6 rutor under landskapsflorainventeringen.

***Nigella damascena*, jungfrun i det gröna**

Ett 10-tal ex hittades på Tingsryds soptipp (belägg i S). Jungfrun i det gröna härstammar från medelhavsområdet och Mindre Asien. Arten har mycket gamla anor som trädgårdsväxt. Den är även känd under namn som "*Greta i busken*", "*venushår*" och "*blåskägg*". Den är hittad i 3 rutor under landskapsflorainventeringen.

***Persea americana*, avokado**

Ett ex hittades på Tingsryds soptipp (belägg i S). Avokado är ursprungligen en central-amerikansk art. Den är ny för Småland.

***Diplotaxis tenuifolia*, sandsenap**

Ett fåtal ex påträffades på Tingsryds soptipp (det TK, belägg i S). Sandsenap är tidigare funnen på 5 platser i landskapet och bofast åtminstone i Kalmar. Under landskapsflorainventeringen hittades arten i 2 rutor (Kalmar och Västervik) från vilka det även finns äldre uppgifter. Enligt *Kulturväxtlexikon* odlas sandsenap ibland som grönsak (sallad), något som möjligen kan förklara förekomsten på soptippen.

***Hydrangea paniculata*, syrenhortensia**

En nära meterhög och rikgrenig buske påträffades på Ljungby soptipp (belägg i S). Arten härstammar från Ostasien, bl a Japan. Den är sannolikt ny för Norden.

***Prunus persica*, persika**

Ett par buskar hittades på Ljungby soptipp (belägg i S). Persikan härstammar sannolikt från centrala Kina. Ett osäkert fynd av persika (alternativt *mandel*) redovisades från Emmaboda soptipp 1998. Exemplaren från Ljungby är de första säkra i Småland.

***Pyracantha coccinea*, eldtorn**

Ett ex påträffades på Värnamo soptipp (belägg i S). Eldtorn är vanlig i Sydeuropa, bl a i Grekland. Den odlas som prydnadsbuske i Sverige och förvildas ibland. De rönnbärslika frukterna är begärliga för småfåglar. Troligen sprids arten med hjälp av fåglar. Den är funnen i 5 rutor under landskapsflorainventeringen.

***Spiraea × cinerea*, hybridspirea**

Ett ex hittades på Ljungby soptipp (det TK, belägg i S). Under landskapsflorainventeringen påträffades arten i 1 ruta.

***Melilotus indicus*, dvärgsötväppling**

Ett ex hittades på Tingsryds soptipp (det TK, belägg i S). Dvärgsötväppling förekommer sällsynt som adventivväxt i Sverige. Artens naturliga utbredningsområde omfattar medelhavsområdet och Främre Indien. Sannolikt har dvärgsötväpplingen spridits till soptippen som förorening i någon fröblandning i Bröderna Nelsons sortiment. Arten är tidigare funnen på 8 lokaler i landskapet, senast i Eksjö 1947.

***Phaseolus coccineus*, rosenböna**

Enstaka ex hittades på Tingsryds soptipp (belägg hos NN). Rosenböna härstammar från Syd- och Centralamerika. Den saluförs ibland även under namnet "*blomsterböna*". Arten är ny för Småland.

***Ricinus communis*, ricin**

Ett kraftigt ex hittades på Ljungby soptipp (belägg i S). Ricin härstammar sannolikt från östra Afrika. Arten har odlats som olje- och medicinalväxt i mer än 8000 år, men är nu också vanlig som prydnadsväxt. I Småland är den tidigare funnen i Oskarshamn 1995.

***Impatiens walleriana*, flitiga Lisa**

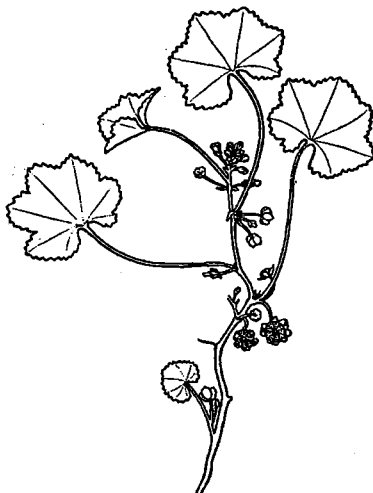
Enstaka ex hittades på Tingsryds soptipp. Flitiga Lisa är en östafrikansk art som i mer än 100 år odlats som rumsväxt. Under senare år har den också blivit en populär utplanteringsväxt. I Småland är den tidigare funnen i Tranås 1991.

***Parthenocissus quinquefolia*, klättervildvin**

Ett ex hittades på Ljungby soptipp (det EL). Klättervildvin är vildväxande i östra Nordamerika och Mexiko. Den är betydligt ovanligare som förvildad än sin nära släkting *vildvin* *P. inserta*, och förväxlas lätt med denna. Klättervildvin är påträffad i 1 ruta (Västervik) under landskapsflorainventeringen.

***Malva pusilla*, vit kattost**

Ett ex hittades på Ljungby soptipp, strax intill olvommållan (se ovan). Vit kattost förekommer sällsynt i olika kulturpåverkade miljöer, och utvecklas bäst på öppen näringsrik mark. Arten är rödlistad i kategorin VU (sårbar), och har minskat i landet. Den blev funnen i 34 rutor under landskapsflorainventeringen, varav endast en ligger inom Kronobergs län.

vit kattost

***Begonia × tuberhybrida*, knölbegonia**

Några ex hittades på Ljungby soptipp (fotobelägg hos BN). Knölbegonia är en ofta odlad kulturhybrid som inte tidigare hittats förvildad i Norden (ej redovisad i Karlsson 1997). Fyndet, som omfattade både röd- och gulblommiga exemplar, gjordes på en del av tippen som även innehöll andra förvildade trädgårdsväxter, bl a *fuchsia* (se nedan).

***Fuchsia × hybrida*, fuchsia**

Ett praktfullt ex påträffades på Ljungby soptipp (belägg i S). Fuchsia var redan i början av 1900-talet mycket populär som rumsväxt. Genom intensivt förädlingsarbete har mer än 1000 sorter tagits fram. Fuchsia har sannolikt inte tidigare rapporterats sedd i det fria i Sverige (Karlsson 1997). Dock gjordes ytterligare ett fynd i landet under 2000, på Ängelholms soptipp (BN).

***Aralia elata*, parkaralia**

Ett ex hittades på Värnamo soptipp (det TK, belägg i S). Arten härstammar från Ostasien. Den redovisas inte i *Förteckning över svenska kärlväxter* (Karlsson 1997) och är sannolikt ny för Norden.

***Coriandrum sativum*, koriander**

Arten växte ganska rikligt på Tingsryds soptipp (belägg i S). Koriander är en gammal kryddväxt, härstammande från medelhavsområdet och västra Asien, vars doft är mycket speciell (påminner om vägghus). Den blev funnen i 2 rutor under landskapsflorainventeringen och det finns ännu äldre fynd från 17 platser.

***Phlox drummondii*, sommarflox**

Hittades på Tingsryds soptipp (det TK, belägg i S). Sommarflox härstammar från Texas och Mexiko, och är vanlig som trädgårdsväxt i Sverige. Ett tidigare fynd har rapporterats från landskapet; det gjordes i Tranås 1991.

***Gilia achilleaefolia* ssp. *multicaulis*, fjädergilia**

Enstaka ex hittades på Tingsryds soptipp (det TK, belägg i S). Fjädergilia är ursprungligen en nordamerikansk växt, från gränsområdet mellan USA och Mexiko, som sannolikt är ganska ny i odling i landet. Den är tidigare funnen i Tranås 1995.

***Nepeta grandiflora*, blånepeta**

Ett litet ex hittades på Lessebo jord- och trädgårdstipp (4F8d 0916) redan hösten 1999. Exemplet odlades vidare till blomning 2000 och kunde slutligen artbestämmas till blånepeta (det TK, belägg i S). Arten är vildväxande i Sydeuropa och Kaukasus. Den är ny för Småland.

***Solanum laciniatum*, känguruäpple**

Ett ex hittades på Tingsryds soptipp den 13/10 (det ÅS). Känguruäpple härstammar från Australien och Nya Zeeland. Arten har under senare år blivit allt vanligare som trädgårdsväxt. Den har också använts som medicinalväxt. Förvildade exemplar har tidigare hittats på soptippar i bl a Blekinge och Skåne. Fyndet i Tingsryd är tillsammans med ett som gjordes på Kalmar soptipp (Ekman och Ekman, 2000) de första i Småland.

Linaria bipartita

Ett fåtal ex hittades på både Ljungby och Tingsryds soptippar (det TK, belägg i S). Arten skiljer sig från den besläktade *violsporren* *L. incarnata* genom att ha helt kal blomställning (hos *violsporre* är den glandelhårig). Tidigare är den funnen i Agunnaryd 1888 och Nässjö 1916.

*koriander
till höger frukt*

***Schizanthus pinnatus*, fjärilsblomster**

Hittades på Tingsryds soptipp (belägg hos NN). Fjärilsblomster härstammar från Chile. Arten har endast hittats en gång i Småland under landskaps-florainventeringen (Vislanda 1989).

***Campanula medium*, mariaklocka**

Ett fåtal ex hittades på Ljungby soptipp (belägg i S). Mariaklockans ursprungsland är Frankrike och den är vanlig som trädgårdsväxt i Sverige. Arten är funnen i 9 rutor under landskapsflorainventeringen.

***Ageratum houstonianum*, ageratum**

Ett fåtal ex hittades på Ljungby soptipp (belägg i S). Arten, som mest är känd under det något mer poetiska namnet *leverbalsam*, härstammar från Centralamerika och Mexiko. Den är tidigare funnen i Kalmar 1967 och Västervik 1987.

***Carthamus tinctorius*, safflor**

Ett fåtal ex påträffades på Värnamo soptipp. Safflor är en gammal kulturväxt vars naturliga hemvist sannolikt är Främre Asien. Arten har haft olika användningsområden. Fröna har använts för oljeframställning, blombladen har nyttjats som ersättning för saffran och blomkronorna har använts för textilfärgning (ger gul färg). Bl a svepte egyptierna för 4000 år sedan sina mumier i safflor-färgade bindor. Ett gammalt namn på arten är "*färgtiste*". Den är hittad i 5 rutor under landskapsflorainventeringen.

***Dahlia × hortensis*, dahlia**

Ett fåtal ex hittades på Tingsryds soptipp. Dahlia är en kulturhybrid som tidigare har hittats i 5 rutor under landskapsflorainventeringen.

***Xanthium strumarium*, gullfrö**

Ett ex hittades på såväl Ljungby soptipp som Värnamo trädgårdstipp (belägg i S). Gullfrö förekommer i Sverige enbart som adventivväxt. Det enda aktuella fyndet i övrigt i Småland gjordes på Växjö soptipp 1997 (se Parnassia 1998:1).

***Echinochloa frumentacea*, blek hönshirs**

Ett kraftigt ex hittades på Värnamo soptipp (det EL, belägg i S). Blek hönshirs är nyligen uppmärksammas i Sverige och har hittills endast hittats på några få lokaler. Fyndet i Värnamo är det andra i Småland. I övrigt har arten endast hittats på Kalmar soptipp, Moskogen, 1999 och 2000 (Ekman och Ekman, 2000). Blek hönshirs härstammar troligen från Asien och odlas som bl a foderväxt. Soptippsförekomsterna har sannolikt sitt ursprung i fågelfröavfall.

***Echinochloa utilis*, japansk hönshirs**

Ett kraftigt ex hittades på Ljungby soptipp (det EL, belägg i S). Arten är i likhet med den bleka hönshirsen nyligen uppmärksammas i Sverige. Det första dokumenterade fyndet i landet gjordes på Sölvesborgs soptipp 1980 av BN. I slutet av 1990-talet dök arten upp på ett flertal soptippar i landet. Hösten 1999 hittades 3 ex på Kalmar soptipp, Moskogen (Ekman och Ekman, 2000). Fyndet i Ljungby är det andra i Småland.

***Setaria viridis* var. *major*, stor grön kavelhirs**

Ett fåtal ex hittades på Värnamo soptipp (det EL, belägg i S). Tre tidigare fynd är kända från Småland av denna storvuxna, men sällan rapporterade varietet av grön kavelhirs.

Förteckning över övriga mindre vanliga växter

L=Ljungby soptipp

Td=Tingsryds soptipp

VJ=Värnamo jordtipp

VS=Värnamo soptipp

VT=Värnamo trädgårdstipp

<i>Cannabis sativa</i> , hampa	Td
<i>Bistorta officinalis</i> , stor ormröt	L
<i>Fagopyrum esculentum</i> , bovete	Td
<i>Fallopia japonica</i> , parkslide	L
<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> var. <i>cicla</i> , mangold	Td
<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i> , rödbeta	Td
<i>Chenopodium glaucum</i> , blåmålla	L, Td
<i>Chenopodium rubrum</i> , rödmålla	L
<i>Amaranthus caudatus</i> , räsvans	VT
<i>Amaranthus hybridus</i> ssp. <i>powellii</i> , grön amarant	Td (det TK, belägg i S)
<i>Amaranthus retroflexus</i> , svinamarant	VS (belägg i S), VT (det EL), Td (belägg i S)
<i>Tetragonia tetragonoides</i> , nyzeeländsk spenat	Td (det ÅS)
<i>Cerastium arvense</i> × <i>tomentosum</i> , silverarv × fältarv	L (belägg i S)
<i>Lychnis chalcidonica</i> , studentnejlika	L, VS
<i>Lychnis coronaria</i> , purpurklätt	L, VS
<i>Myosoton aquaticum</i> , sprödarv	Td (belägg i S)
<i>Silene armeria</i> , rosenglim	VT
<i>Silene noctiflora</i> , nattglim	LS

<i>Adonis aestivalis</i> , sommaradonis	Td (belägg i S)
<i>Dicentra formosa</i> , fänrikshjärta	LS
<i>Eschscholzia californica</i> , sömntuta	Td
<i>Lamprocapnos spectabilis</i> , löjtnantshjärta	L
<i>Papaver somniferum</i> , opievallmo	L, Td
<i>Pseudofumaria lutea</i> , gul nunneört	VS
<i>Cleome hassleriana</i> , paradisblomster	Td (det TK, belägg i S)
<i>Brassica juncea</i> , sareptasenap	L
<i>Brassica napus</i> ssp. <i>napus</i> , raps	L, VS, VT, Td
<i>Brassica oleracea</i> var. <i>capitata</i> , kål	Td
<i>Brassica rapa</i> ssp. <i>oleifera</i> , rybs	L, VJ
<i>Iberis umbellata</i> , roseniberis	L, Td
<i>Lepidium sativum</i> , smörgåskrasse	Td (det ÅS)
<i>Lobularia maritima</i> , strandkrassing	L (det TK, belägg i S), Td
<i>Lunaria annua</i> , judaspenningar	L, VT
<i>Matthiola longipetala</i> ssp. <i>bicornis</i> , grekisk lövkoja	Td (det TK, belägg i S)
<i>Raphanus sativus</i> var. <i>sativus</i> , rädisa	L, VS, Td
<i>Sinapis alba</i> , vitsenap	VS
<i>Reseda alba</i> , vitreseda	Td
<i>Reseda odorata</i> , luktreseda	Td
<i>Sedum spectabile</i> , kinesisk kärleksört	L, VT
<i>Astilbe</i> sp., astilbe	VJ
<i>Philadelphus coronarius</i> , doftschersmin	L
<i>Aruncus dioicus</i> , plymspirea	L, VS, VJ
<i>Cotoneaster dielsianus</i> , rosenoxbär	L (belägg i S)
<i>Cotoneaster divaricatus</i> , spärroxbär	L
<i>Cotoneaster lucidus</i> , häckoxbär	L
<i>Dasiphora fruticosa</i> , tok	L
<i>Rosa glauca</i> , daggros	L
<i>Rosa multiflora</i> , japansk klätterros	L
<i>Rosa rubiginosa</i> , äppelros	L, VS, VT
<i>Rosa virginiana</i> , glansros	VS
<i>Sorbaria sorbifolia</i> , rönnspirea	L, VI, VT
<i>Spiraea chamaedryfolia</i> , kvastspirea	L
<i>Spiraea japonica</i> , rosenspirea	L, VT
<i>Laburnum anagyroides</i> , sydgullregn	L (det EL), VT
<i>Lathyrus latifolius</i> , rosenvial	L, Td
<i>Lathyrus odoratus</i> , luktärt	Td
<i>Phaseolus vulgaris</i> , böna	Td
<i>Pisum sativum</i> , ärt	Td (det ÅS)
<i>Trifolium incarnatum</i> , blodklöver	Td
<i>Vicia faba</i> , bondböna	Td
<i>Tropaeolum majus</i> , indiankrasse	L, VT, Td
<i>Tropaeolum peregrinum</i> , fjärilskrasse	Td (det ÅS)
<i>Limnanthes douglasii</i> , sumpört	Td
<i>Linum grandiflorum</i> , blomsterlin	Td
<i>Linum usitatissimum</i> , spånadslin	L, VS, VI, Td
<i>Citrus</i> sp., citrus	VS
<i>Parthenocissus inserta</i> , vildvin	L (det EL)
<i>Vitis vinifera</i> , vinranka	L, Td

<i>Alcea rosea</i> , stockros	VT, Td
<i>Malva alcea</i> , rosenmalva	L (det TK, belägg i S), VT
<i>Malva sylvestris</i> , rödmalva	Td
<i>Citrullus lanatus</i> , vattenmelon	Td
<i>Cucumis melo</i> , melon	L, VS, Td
<i>Cucurbita pepo</i> , pumpa	L, VS, VJ, Td
<i>Clarkia amoena</i> , atlasblomma	VT (det TK, belägg i S)
<i>Oenothera glazioviana</i> , jättenattljus	L, VT
<i>Oenothera rubricaulis</i> , pricknattljus	VT (belägg i S)
<i>Cornus alba</i> ssp. <i>stolonifera</i> , videkornell	L (belägg i S), VT
<i>Anethum graveolens</i> , dill	VT, Td
<i>Apium graveolens</i> , selleri	Td (det ÅS)
<i>Daucus carota</i> ssp. <i>sativus</i> , morot	Td
<i>Heracleum mantegazzianum</i> , jättebjörmloka	L
<i>Myrrhis odorata</i> , spansk körvel	VS
<i>Levisticum officinale</i> , libbsticka	Td
<i>Pastinaca sativa</i> , palsternacka	L, Td
<i>Petroselinum crispum</i> , persilja	L, VS, VT, Td
<i>Rhododendron</i> ×, <i>rhododendron</i>	VS
<i>Anagallis arvensis</i> , rödmire	VJ
<i>Lysimachia nummularia</i> , penningblad	VT
<i>Forsythia</i> ×, <i>forsythia</i>	L, VJ
<i>Asperula orientalis</i> , blåmåra	Td
<i>Phacelia tanacetifolia</i> , honungsfacelia	Td
<i>Borago officinalis</i> , gurkört	VS, Td
<i>Echium plantagineum</i> , snokört	VS, Td
<i>Melissa officinalis</i> , citronmeliss	VS, VT, Td
<i>Mentha spicata</i> , grönmynta	VS, VT
<i>Origanum vulgare</i> , kungsmynta	VS, VJ, VT
<i>Salvia officinalis</i> , kryddsalvia	Td
<i>Salvia viridis</i> , broksalvia	Td
<i>Capsicum annuum</i> , spansk peppar	L, VS, Td
<i>Nicandra physalodes</i> , ballongblomma	L, VS, VJ, VT, Td
<i>Nicotiana</i> × <i>sanderæ</i> , purpurtobak	Td
<i>Petunia</i> × <i>hybrida</i> , petunia	L, Td
<i>Physalis peruviana</i> , kapkrusbär	L, VS, VJ, Td
<i>Physalis pruinosa</i> , gyllenbär	L
<i>Solanum physalifolium</i> var. <i>nitidibaccatum</i> , bågarnattskatta	VS, VT
<i>Antirrhinum majus</i> , lejongap	L, VS, Td
<i>Linaria repens</i> × <i>vulgaris</i> , mellansporre	L, VT
<i>Verbascum speciosum</i> , praktkungslys	VT, Td
<i>Plantago arenaria</i> , sandkämpar	L, VS
<i>Lonicera tatarica</i> , rosentry	L
<i>Lobelia erinus</i> , kaplobelia	L, VS, VT
<i>Ambrosia artemisiifolia</i> , malörtsambrosia	VS, Td
<i>Bracteantha bracteata</i> , jätteaternell	Td (det ÅS)
<i>Calendula officinalis</i> , ringblomma	L, VS, VJ, VT, Td
<i>Callistephus chinensis</i> , sommaraster	L, VT, Td
<i>Centaurea cyanus</i> , blåklint	L, Td
<i>Centaurea montana</i> , bergklint	L

<i>Chrysanthemum carinatum</i> , ringkrage	L
<i>Chrysanthemum coronarium</i> , kranskrage	Td
<i>Cichorium intybus</i> , cikoria	Td
<i>Coreopsis tinctoria</i> , tigeröga	Td (belägg i S)
<i>Cosmos bipinnatus</i> , rosenskära	VJ, VT, Td
<i>Helianthus annuus</i> , solros	L, VS, VJ, VT, Td (belägg i S)
<i>Helianthus pauciflorus</i> , höstsolros	L
<i>Helianthus tuberosus</i> , jordärtskocka	L
<i>Heliopsis helianthoides</i> , dagöga	L (belägg i S)
<i>Inula helenium</i> , ålandsrot	VT
<i>Lactuca sativa</i> , sallat	Td
<i>Lactuca serriola</i> , taggsallat	L
<i>Leucanthemum</i> × <i>superbum</i> , jätteprästkra	VT
<i>Mauranthemum paludosum</i> , pysslingkrage	L, Td
<i>Rudbeckia hirta</i> , sträv rudbeckia	L
<i>Rudbeckia lacinata</i> , höstrudbeckia	L
<i>Tagetes erecta</i> , stort sammetsblomster	Td
<i>Hemerocallis fulva</i> , brunröd daglilja	L
<i>Allium cepa</i> , lök	Td
<i>Echinochloa crus-galli</i> , hönshirs	L, VS, VJ, VT, Td
<i>Lolium multiflorum</i> , italienskt rajgräs	VS
<i>Panicum miliaceum</i> , hirs	L, VS, VT, Td
<i>Phalaris canariensis</i> , kanariegräs	L, VS, Td
<i>Setaria italica</i> , kolvhirs	L
<i>Setaria pumila</i> , grå kavelhirs	Td (det ÅS)
<i>Setaria viridis</i> , grön kavelhirs	L
<i>Sorghum halepense</i> , ogräsdurra	L, Td
<i>Triticum aestivum</i> , vete	L (det TK, belägg i S)
<i>Zea mays</i> , majs	L, Td

Referenser

Aldén, B. m fl. 1998: Kulturväxtlexikon. Lund.

Aronsson, M (red). 1999: Rödlistade kärlväxter i Sverige – Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Ekman, J. och Ekman, G. 2000: Växtfynd vid Moskogen och Barketorp sopstationer i Kalmar kommun. Parnassia 2000:2.

Karlsson, T. 1997: Förteckning över svenska kärlväxter. SBT 1997:5.

Nilsson, B., Svensson, Å. och Widgren, Å. 1998: Soptippsfloran i södra Småland. Parnassia 1998:1.

Nilsson, B., Niordson, N., Svensson, Å. och Widgren, Å. 1999: Soptippsfloran i södra Småland – inventeringar 1998. Parnassia 1999:1.

Nilsson, B., Niordson, N. och Widgren, Å. 2000: Soptippsfloran i östra och södra Småland – inventeringar 1999. Parnassia 2000:1.

Ake Widgren; Ronnebygatan 10; 371 32 Karlskrona; tel. 0455–31 17 41
E-post: akwi@k.lst.se

Erbjudande från Svenska Botaniska Föreningen!

Passa på och köp följande böcker till specialpriser

Flora över Dal, 1981. 50 kr + porto (ord. pris 110 kr).

Atlas över Skånes flora, 1985. 100 kr + porto (ord. pris 230 kr).

Ölands kärlväxtflora, 1986. 100 kr + porto (ord. pris 260 kr).

Halle- och Hunnebergs flora, 1989. 50 kr + porto (ord. pris 80 kr).

Östergötlands flora, 2:dra uppl., 1992. 75 kronor + porto (ord. pris 150 kr).

Härjedalens kärlväxtflora, 1994. 100 kr + porto (ord. pris 220 kr).

Floran i Oskarshamns kommun, 1997. 100 kr + porto (ord. pris 250 kr).

Floravård i Jordbrukslandskapet 1993. 50 kr + porto (ord. pris 240 kr).

Köper du fem av ovanstående böcker får du dom till det fantastiska priset 400 kr + porto

Vi har även ett specialpris på

Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige, 1997. 150 kr + porto (ord. pris 300 kr).

Ovanstående priser gäller under år 2001.

Passa även på att köpa följande böcker

Hallands flora, 1997. 285 kr + porto.

Nordic Lichen flora. Vol. 1, 1999. 180 kr + porto.

Flora Nordica. Vol. 1, 2000. 350 kr + porto.

Hallands flora är i det närmaste slutsåld, vill du ha den så köp den nu. *Flora Nordica Vol. 2* kommer vi att ha till försäljning från mitten av juni månad, passa på att köpa *Vol. 1* dessförinnan. För er som är lavintreserade så är *Nordic Lichen flora* ett måste.

Nya landskapsfloror

I år kommer två nya landskapsfloror att förgylla vår botaniska tillvaro, nämligen *Södermanlands* och *Västergötlands*.

Passa på att förbeställa Sörmlands flora som kommer någon gång under sommaren, 300 kr + porto.

Du kan även köpa äldre nummer av Svensk Botanisk Tidskrift

1980–1996 10 kr/nr.

1997– 50 kr/nr.

Beställ från Linda Svensson, Svenska Botaniska Föreningen per telefon 018–471 2891

eller via e-post

linda.svensson@sbf.c.se

Medlemskap i Svenska Botaniska Föreningen

Bli gärna medlem i Svenska Botaniska Föreningen. Som medlem får du 6 nummer per år av Svensk Botanisk Tidskrift, som innehåller intressanta artiklar inom botaniken. Varje år har vi också botanikdagar i något av Sveriges landskap, där vi under ledning av lokala botanister får se några av traktens finaste växtlokaler. I år ska vi besöka Gästrikland, nästa år kommer botanikdagarna att vara i Skåne och året därpå (2003) blir de troligen i Norrbotten. Vi har även föreningskonferens, utlandsresor och kurser/exkursioner på vårt program.

För 275 kr (inom Sverige) kan du få del av allt detta. Är du under 25 år kan du pröva medlemskapet ett år för 120 kr. Postgiro 487911-0.

Svenska Botaniska Föreningen
Margareta Edqvist
Ordförande

Nästa nummer av Parnassia

Utgivningen av Parnassia 2001:2 bör kunna hålla följande tidsschema:

inlämnande av artiklar	senast 1 oktober;
redigering	klar 15 oktober;
tryckning och utskick	klart 5 november.

Du läsare är välkommen att skriva en artikel – kort eller lång – eller en liten notis. Ta kontakt med redaktören!

Det är enklast för både Dig och mig om Du skickar texten via elektronisk post, och det är en fördel om texten bifogas det elektroniska brevet i formatet Word 97 för PC, men det går också bra om texten finns i själva brevet (texten kan då kopieras till Word). För mig är det lika enkelt om texten skickas på en diskett, men om texten inte är alltför lång går det bra att skicka den nedskriven på ett papper.

Det vore trevligt om Du har någon bra teckning, annan svartvit bild eller karta som kan komma med i tidskriften. Du kan skicka bilden per post, men det bör också gå utmärkt att bifoga den till ett elektroniskt brev. Glöm inte att ange var bilden kommer från.

*Jan-Erik Hederås; Tyringeatan 21; 252 76 Helsingborg; tel 042 – 14 03 91;
E-post: je.hederas@telia.com*

Fyndhörnan

THOMAS KARLSSON

Äkta stormhatt – *Aconitum napellus*

Norra Solberga sn: Smålands Anneberg (RUBIN 7E0i 0005), åkerholme, stort bestånd, 2000, Inger Bergqvist. – Detta är Smålands enda lokal för äkta stormhatt. Den upptäcktes av Inger Bergqvist och Torsten Karlsson 1989.

Sandlosta – *Anisantha sterilis*

Gränna sn: Brahehus intill borgruinen (7E7e 2332), tillfällig förekomst 1994, Magnus Thorell. – Tidigare funnen i nio rutor. Arten är under spridning i landet.

Flockarun – *Centaureum erythraea*

Mönsterås sn: Björnö 500 m SV byn (5G4i 2835), åkerholme i ogödslad åker, 10-tal ex, 2000, Siewar Johansson. – En ny lokal för denna försvinnande växt. Det finns äldre uppgifter från 28 lokaler i norra och mellersta Kalmar län och östligaste Jönköpings län. Under inventeringen sågs den bara på fyra platser, och på två av dessa är den inte återfunnen.

Jättevädd – *Cephalaria gigantea*

Norra Solberga sn: Smålands Anneberg (7E0i 0005), åkerholme, stort bestånd, 2000, Inger Bergqvist. – Återbesök på en lokal som upptäcktes 1989 av Inger Bergqvist och Torsten Karlsson. Totalt är den ståtliga trädgårdsflykten bara funnen på sex platser i landskapet, tre som ej är aktuella och tre som upptäcktes under inventeringen.

Fingerhirs – *Digitaria ischaemum*

Oskarshamn sn: Grimskallen (5G9i 4201), hamnplan, 7–8 ex.
– Söderåkra sn: längs E22 strax S Gökälund, 500 m V kapellet (4G0d 1011), väggkant, rikligt längs 100 m. – Båda fynden gjordes år 2000 av Bengt Nilsson, Åke Svensson och Nadja Niordson; belägg från Söderåkra har setts av Thomas Karlsson.
– Fingerhirs var från Småland förut bara känd genom ett par 1800-talsbelägg. Under 2000 upptäckte man en mängd lokaler utefter vägnätet i Blekinge och delar av Skåne; helt säkert rör det sig om nyspridning, och arten är att vänta på fler lokaler även i Småland. Den bildar under högsommaren en karaktéristisk bjärtgrön bård alldeles vid asfaltkanten på större vägar och verkar gynnas av vägskrapning.

Luddvårlök – *Gagea villosa*

Kalmar sn: Kalmar, södra hörnet av Kvarteret Bankmannen, (4G6g 1741), rabatt nedanför mur, gräsmatta ovanför mur, 2000, Tomas Burén. – En ny lokal i Kalmar för landets sällsyntaste vårlöksart.

Nålginst – *Genista anglica*

Byarum sn: N Götafors industriområde (6D5j 1136), utmed skogsväg i tallmo med *ljung* och *lingon*, 0,5 m², 1999, Hans Boberg. – Nålginst är en västeuropeisk hedväxt som i Sverige

fingerhirs

har en naturlig förekomst bara i södra Halland. I Småland har den kommit in till Västervik med barlast på 1770-talet och till Götafors med massaved, troligen efter de stora stormfällningarna i nordvästra Tyskland på 1970-talet. Den här rapporterade lokalen är nyupptäckt, men en annan förekomst längre söderut på industriområdet har varit känd sedan 1996.

Negerfrö – *Guizotia abyssinica*

Skatelöv sn: Grimslöv (4E8e 2543), trädgård, 1 ex, troligen inkommen med fågelfrö, 1999, Stig Johnsson; belägg, kontrollerat av Thomas Karlsson, finns på Riksmuseet. – Många fynd har gjorts på olika håll i landet de allra sista åren, framför allt på soptippar och i rabatter; troligen är den överallt spridd med fågelfrö. I Småland är den tidigare bara funnen i Växjö på 1930-talet och 1998 på soptippar i Kalmar och Torsås.

Sandlupin – *Lupinus nootkatensis*

Skatelöv sn: Våghult (4E8f 1637), välgkant, ca 200 ex, 2000, Stig Johnsson; belägg, kontrollerat av Thomas Karlsson, finns på Riksmuseet. – Sandlupinen är känd från 34 rutor i västra Småland och är där spridd från gammaldags odling. Detta är den hittills östligaste lokalen. Den har säkert uppkommit i samband med att vägen byggdes om 1992.

Vårkällhört – *Montia arvensis*

Söderåkra sn: Järnsida vid sjöbodan (3G9d 2015), parkeringsplats, 80-tal ex; Grisbäckssudd (3G8d 4411), betesmark, 20-tal ex; Grämekulla (3G8d 4004), betesmark, 60-tal ex. – De tre fynden gjordes 2000 av Jan-Erik Persson m fl. Arten var tidigare känd från fyra andra lokaler i samma båda rutor, de sydöstligaste i Småland. Den är vittspridd i Skånes och Blekinges kusttrakter.

negerfrö

Kattmynta – *Nepeta cataria*

Kalmar sn: Kalmar, 100 m SV Parkförvaltningens växthus, norra kanten av cykelvägen just O korsningen (4G6g 3622), välgkant, ett 10-tal ex, 2000, Tomas Burén. – En gammal läkeväxt, som förr inte var alltför sällsynt i Småland; den är känd från totalt 88 lokaler spridda över större delen av landskapet. Under inventeringen sågs den i tolv rutor. Den nu rapporterade lokalen var inte känd tidigare.

Ullranunkel – *Ranunculus illyricus*

Kalmar sn: Kalmar, Lindöskolan i SV (4G6g 3137), gräsbevuxen kulle, 2000, Thomas Johansson. Belägg på Riksmuseet. – Denna öländska torrängsväxt var tidigare känd från utkast i Åby nära Kalmar 1990 och som kvarstående sedan 1960 på en stengårdsgård i Oskarshamn. På den nyupptäckta lokalen finns två bestånd, som tillsammans täcker en yta av ca 2 m². Arten måste därmed betecknas som en bofast inkomling i Småland. Kanske har fyllnadsmassor tagits från Öland när kullen gjordes.

Kanelros – *Rosa majalis*

Törnsfäll sn: 400 m S Mossvik (7G0i 3247), timmervägs kant, 1 ex, 2000, Roger Karlsson och Bengt Ellehammar. Ett bildbelägg visar att det är den enkelblommiga formen. – Kanelrosen är ganska vanlig i norra Smålands inland men saknas nästan helt vid kusten. Den är dock inte spontan på platsen som är en anlagd vägbank.

Grönbladsbjörnbär – *Rubus muenteri*

Mönsterås sn: stranden V Mörholmarna (5G6i 1245). – Oskarshamn sn: Holmhällan (5G9i 4706), 8 m², 2000, Åke Rühling. – Två nyupptäckta utpostlokaler för detta björnbär, som i Sverige bara är känt från oskarshamnstrakten.

Grå kavelhirs – *Setaria pumila*

Oskarshamn sn: Grimskallen (5G9i 4201), hamnplan, 2000, Bengt Nilsson, Åke Svensson, Nadja Niordson; bestämningen har kontrollerats av Thomas Karlsson. – Grå kavelhirs är sällsynt och tillfällig i Småland. 1878–1932 sågs den ett par gånger på skräpmark i Kalmar hamn. Under inventeringen blev den funnen i trädgårdar och planteringar på fyra platser. 1997–99 dök den upp på soptippar. Förekomsterna i trädgårdar och på tippar beror troligen på att arten i vår tid sprids med fågelfrö.

Dolkmaskros – *Taraxacum copidophyllum*

Barkeryd sn: Alarp (6E9e 4-3-), naturbetesmark, 2000, Margareta Edqvist; belägg sett av H. Øllgaard. Denna art av *ogräsmaskros* (*Taraxacum* sektion *Ruderalia*) verkar vara ovanlig i inre Småland. I Riksmuseets samlingar finns bara ett exemplar från Svenarum samlat 1928, däremot många från Kalmar län.

Svarttandad maskros – *Taraxacum dupidentifrons*

Flisby sn: S kyrkan (7E0i 3-3-), naturbetesmark, 2000, Tommy Nilsson, Margareta Edqvist och Inger Bergqvist; belägg sett av H. Øllgaard. – En sällsynt art, tidigare bara känd från fem lokaler i Småland.

Jättemaskros – *Taraxacum ingens*

Barkeryd sn: Rya (6E8f 2-4-), naturbetesmark, 2000, Margareta Edqvist; belägg sett av H. Øllgaard. – En sällsynt *ogräsmaskros*; i Riksmuseets samlingar finns från Småland bara en insamling från Visingsö 1923.

Taraxacum lamprophyllum

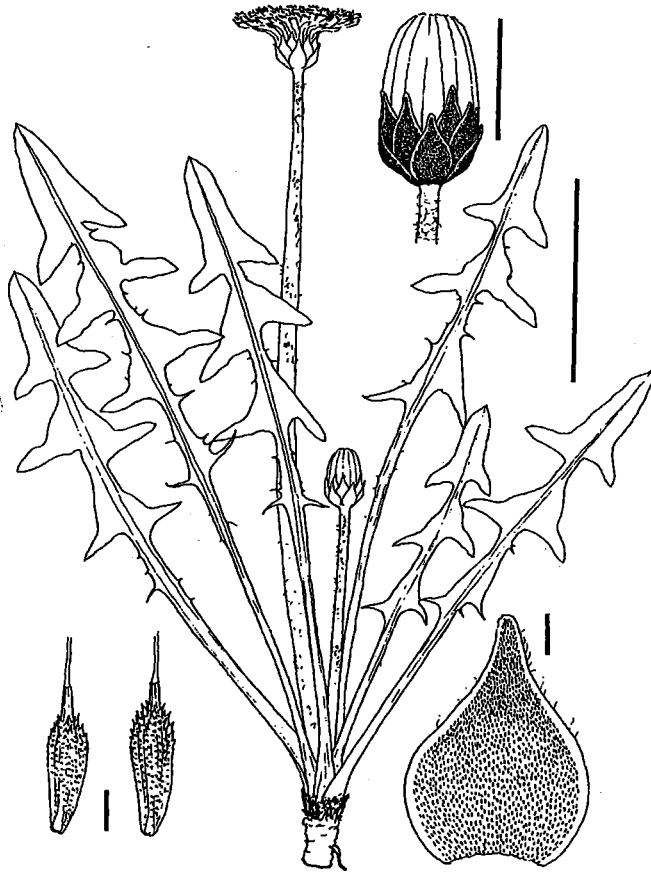
Norra Solberga sn: Lilla Knapparp (7E0i 0423), naturbetesmark, 2000, Tommy Nilsson, Margareta Edqvist och Inger Bergqvist; belägg sett av H. Øllgaard. – En mycket ovanlig art av sektionen *ängsmaskrosor* (*T.* sektion *Hamata*), tidigare bara känd från någon enstaka lokal i Småland.

Måsmaskros – *Taraxacum lingulatum*

Barkeryd sn: Törsbo (6E8g 1234). Forserum sn: Måletorp (6E9e 3520). På båda lokalerna funnen i naturbetesmark år 2000 av Margareta Edqvist; belägg sedda av H. Øllgaard. – Denna *ogräsmaskros* är ovanlig i Småland, i Riksmuseet finns belägg bara från fyra platser.

Snedmaskros – *Taraxacum pseudoretroflexum*

Barkeryd sn: Törsbo (6E8g 1234), naturbetesmark, 2000, Margareta Edqvist; belägg sett av H. Øllgaard. – En *ogräsmaskros*, sällsynt eller förbisedd i Småland. Den saknas från landskapet i Riksmuseets samlingar.

Taraxacum subalpinum

upptill blomknopp, nertill vänster frukter, nertill höger holkfjäll

Efter J. Kirschner & J. Štěpánek, *A monograph of Taraxacum sect. Palustria*,
Průhonice 1998

Taraxacum subalpinum

Barkeryd sn: Alarp (6E9e 4937), naturbetesmark, 2000, Margareta Edqvist; belägg sett av H. Øllgaard. – Denna art är ny för landet. Den hör till *strandmaskrosorna*, sektion *Palustria*, av vilka våra övriga arter är knutna till mycket kalkrik mark eller havsstrandängar. Men just denna art är känd för att kunna växa i tätare vegetation och mera näringsrika miljöer än mer ordinära strandmaskrosor. Fyndet i Smålands inland är därför inte orimligt. Arten har en stor centraleuropeisk utbredning och når Danmark.

Svampar och lavar

THOMAS JOHANSSON

Grangräticka – *Boletopsis leucomelaena*, missgynnad (NT)

Nybro kn, Madesjö sn: Svartbäcksmåla fritidsområde. (Rikets Nät 628868 / 150714) 2000-08-12. På getryggås bevuxen med äldre tallar samt unga och halvvuxna granar. Växtplatsen hittades av Gustav Söderström, numera bortgången. Bo Fagerström som fått uppgifterna från Gustav återfann lokalen. Belägg finns på Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm, conf. Klas Jaederfeldt. Detta är det andra fyndet av grangräticka i Småland. En äldre rapport från 1939 finns från Femsjö sn i västra Småland.

Tårticka – *Inonotus dryadeus*, sårbar (VU)

Mönsterås kn, Ålems sn: Strömserum, 500 m SSO bron över Alsterån (RN 631199 / 153760 ± 100 m) 2000-08-09. På gammal ek i ekhage. Thomas Johansson. Endast ett par kända fynd från Småland tidigare.

Pålsticka – *Inonotus hispidus*, missgynnad (NT)

Torsås kn, Söderåkra sn: Söderåkra, knappt 200 m norr om kyrkan invid E22 (RN 6257808 / 1516440) 2000-05-23. På en ask fanns rikligt med fjolårsexemplar. Thomas Johansson. I Sverige har pålsticka sin huvudutbredning på Gotland och Öland. Endast ett par kända fynd från Småland tidigare.

Brunluddig roting – *Xerula pudens*, sårbar (VU)

Mönsterås kn, Ålems sn: Strömserum, 500 m SSO bron över Alsterån (RN 631199 / 153760 ± 100 m) 2000-08-09. Ekhage med gammelekar. Thomas Johansson. Belägg i ThJ:s herbarium, conf. Tommy Knutsson. Ny för Småland.

Läderlappslav – *Collema nigrescens*, missgynnad (NT)

Oskarshamn kn, Döderhults sn: Stenhagens naturreservat (RN 636130 / 154445) 2000-06-07. På en grov hamlad ask. Thomas Johansson. Belägg i ThJ:s herbarium, conf. Svante Hultengren. Läderlappslav har en starkt västlig utbredning i Småland och det finns endast ett par kända förekomster i de östra delarna av landskapet.

Thomas Karlsson; Sektionen för fanerogambotani; Naturhistoriska Riksmuseet, Box 5007; 104 05 Stockholm; tel. 08-666 5179

E-post: thomas.karlsson@nrm.se

Thomas Johansson; Jutnabbevågen 19; 392 36 Kalmar; tel. 0480-695 79

E-post: johansson.thomas@telia.com

Där ej annat meddelas är växtbilderna i det här numret av Parnassia hämtade ur Lid, Norsk og svensk Flora.

Föreningen Smålands Flora

Årsmöte 2001

Styrelsen hälsar välkommen till föreningsårsmöte 20 – 21 juli. Årsmötes- och förläggningsplats blir Solhaga semesterhem och kursgård i Majenfors, c:a 1 mil väster om Markaryd.

Lördagsexkursionen äger rum i trakterna runt Markaryd och kommer att ledas av Bertil Möllerström och Krister Wahlström. Övrig information finns på anmälningsblanketten som bifogas detta nummer av Parnassia.

Välkommen med din anmälan till årsmötet!

Du kan förbereda dig genom att läsa

Bertil Möllerström Floran i södra Sunnerbo i detta nummer av Parnassia s. 6–8;
Conny Gustafsson Från ett sydvästligt hörn. Parnassia 2000:2 s. 6–9.

Allan Karlsson; Liljeholmsvägen 6; 575 39 Eksjö
Ordförande

Exkursioner

Du missade väl inte Svenska Botaniska Föreningens **maskrosexkursion** i olika typer av betesmark runt Tranås under ledning av Hans Øllgaard och Tommy Nilsson den 19 maj.

Hur som helst, här får du chansen att följa med på ytterligare en spännande botanisk exkursion och fördjupa dina kunskaper om en annan växtgrupp:

Lördagen den 30 juni

Fibbleexkursion

i trakterna kring Nässjö.

Ledare: Torbjörn Tyler, Lund, den främste specialisten på sydsvenska hieracier.

Samling vid Nässjö Central (parkeringplatsen) klockan 09.10.

För dem som kommer med tåg kommer vi att möta upp med bilar vid järnvägsstationen.

Ställ eventuella frågor till John Christoffersson, tel. 0499–300 06.

Parnassia årgång 14 2001:1

ISSN 1404-3785

Innehållsförteckning

- 1 *A. Johansson, K. Wahlström: Granspirans utbredning i Ljungby kommun 1998–2000*
- 6 *B. Möllerström: Floran i södra Sunnerbo*
- 9 *B. Nilsson, N. Niordson, Å. Widgren: Soptippsfloran i västra och södra Småland – inventeringar 2000*
- 18 *Erbjudande från Svenska Botaniska Föreningen!*
- 20 *T. Karlsson: Fyndhörnan (Kärlväxter)*
- 24 *T. Johansson: Fyndhörnan (Svampar och lavar)*
- 25 *Föreningen Smålands Flora: Årsmöte 2001. Exkursioner*